

SZÓSZÉK – ÍRASZTALA – SZERTARTÁSOK

Kászoni József

Az ígéret földje¹

Ezután fölment Mózes a Móáb síkságáról a Nebó hegyére, a Piszgá csúcsára, amely Jerikóval szemben van, és az Úr megmutatta neki az egész országot: Gileádot Dánig, az egész Naftálit, Efraim és Manassé földjét, meg Júda egész földjét a nyugati tengerig, továbbá a Délvidéket a Jordán környékét és a pálmák városának, Jerikónak a völgyét Cóarig. És mondotta neki az Úr: Ezt a földet ígértem oda esküvel Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak, és ezt mondtam: a te utódaidnak adom. Megmutattam neked, de nem mehetsz be oda. Ott halt meg Mózes, az Úr szolgálója, Móáb földjén, az Úr akarata szerint.

(5Móz 34,1–5)

Családommal – feleségemmel és két gyermekünkkel – 1994-ben települtünk át Erdélyből Magyarországra, egyházi szolgálatra szóló meghívást fogadva el. Az azóta eltelt idő folyamán nagyon sokan kérdezték tőlem – azok közül, akik régen ismernek minket és azok közül is, akik utólag tudták meg, hogy nem a mai Magyarország területén születtünk –: *Nos, hogyan érzitek magatokat új hazátokban? Mennyiben tudott otthonotok lenni a sorsotokká vált ország, amelyben éltek?* Anélkül, hogy hosszas magyarázatba kezdenék arról, hogy mi mindenben jelentett ez a hely újat, mást, szokatlant, gyakran jobbat, ritkábban rosszabbat eddigi

¹ Elhangzott a Magyar Unitárius Egyház főtanácsi ülésén, Kolozsváron, 2012. november 24-én.

lakhelyeinknél – Kolozsvárnál, a Székelyföldnél –, a kérdésre régebb is, most is egy skandináv mesével válaszoltam, válaszolok.

Élt egyszer valahol a messzi északon egy gnóm, egy erdei manó. Egy rengeteg erdőben lakott, fák gyökerei alatt. Ennek a manónak volt egy nagy vágya. A világon mindennél jobban kívánt magának egy szép, zöld színű vadásztáskát. Egész nap erre gondolt, egész éjjel erről álmodott. Egy napon aztán – talán éppen születésnapján – megkapta a régen óhajtott vadásztáskát. Álma egyszerre valósággá változott. És mit gondoltok, Kedves Testvéreim, boldog lett-e a manó? Talán örült valamennyire – főleg az első pillanatokban –, de kis idő múlva már így szólt magában: *„Szép ez a vadásztáska, nem mondhatom, hogy nem az, mégis van egy hibája: nem olyan szép zöld a színe, mint amilyennek én azt elgondoltam.”*

Nos, a mese egy olyan helyzetet jelenít meg, amely bizonyára egyikünk számára sem ismeretlen. Bizonyára mindannyian tapasztaltuk már azt az érzést, ami akkor fog el, amikor teljesül ugyan valamilyen *reményünk, álmunk, vágyunk*, de mégis valami űr marad bennünk, mert a beteljesülés nem azt, vagy nem úgy hozta, mint amit, vagy ahogyan mi azt elképzeltük.

Az idén múlt pontosan húsz éve annak, hogy először jártam Amerikában, ezen belül a nyugati parton található San Joséban és San Franciscóban. Mivel nagyon kíváncsi voltam oda az addigiakban is, indulásom előtt gondolatban sokszor felvázoltam magamnak ezt az utazást: Elképzelttem a patakok kristálytisza vizét, amely mellett esetleg táborozni is fogok. Olyannyira, hogy időnként annak már csobogásukat is hallottam; a tenger az óceán ezer árnyalatban tündöklő végetlenjét; a csodálatosan gyönyörű kaliforniai kéklő eget, az aranyló parti homokot, a hatalmas metropoliszokat övező hegyek szédítő magasságát; az erdő gyönyörű zöldjét, varázslatos zsongását. Aztán több-kevesebb, bevallott vagy titkolt csalódottsággal a szívemben tértem vissza Homoródszentmártonba. Mert a patak nem volt éppen olyan tiszta; az erdők zöldje nem volt éppen annyira ragyogó, mint képzeletemben; vagy a tenger, az óceán bizonyult néha szürkébbnek, barát-ságtalanabbnak a vártnál; vagy az ég borúsabbnak.

De ugyanígy képzeljük el mi magunknak a házaselet boldogságát is vőlegény menyasszony korunkban. Vagy ugyanígy engedjük szárnyra kelni gyermekeinkhez fűzött reményeinket. És aztán ezekben is kénytelenek leszünk csalódnunk: mert a házasságunk nem lesz olyan felhőtlen, mint amilyennek reméltük; gyermekeinkkel kapcsolatban nem teljesül minden szép álmunk, noha mi igyekeztünk mindent megtenni értük.

A vágy, az álom, a remény és azok beteljesülése között mindig van valamennyi – sőt sokszor óriási – különbség. Talán ez vezette a jeles görög filozófust, Platón, az ideák tanának megalkotásához. Szerinte csak valaminek az elgondo-

lása, a szellemi képe tökéletes – ez az idea –, ennek *megvalósulása*, *anyagba öltöztetése*, talán éppen az anyag eredendő nehézsége miatt, szükségképp tökéletlen. Ezért tökéletesség csupán az ideák világában létezik.

Ezzel kapcsolatban figyeljük meg a Bibliában a teremtéstörténetről írottakat. Isten eszerint hat nap alatt teremtette meg a világot. A teremtést isteni mértékegységgel kell elképzelni, nem a mi 24 órás napi beosztásnak megfelelően. Megteremtette a világosságot és a sötétséget. Az eget és a földet. A növényeket és az állatokat. Végül a teremtés koronáját, az embert. És minden munkája után azt mondta az Isten, hogy *jó* az, amit teremtett. Azt mondta, hogy *jó, megfelelő, működőképes*. És nem azt, hogy tökéletes. Én úgy sejtem, hogy Istennek az lehetett a terve, és arra rendelte az embert, hogy munkája által – az ő elgondolása és akaratára lapján – a tökéletesség felé mozdítsa a teremtett világot.

Nem tudom, játszott-e már valaki közületek, Kedves Testvéreim, azzal a gondolattal, hogy mi lett volna, ha a világot Isten tökéletesnek, befejezettnek és lezártnak, továbbfejlődni, alakulni, javulni képtelennek teremti. Egy ilyen világban az embernek nem lett volna egyéb tennivalója, mint napról napra élni termékeny fáradozás, munka, alkotás nélkül. Egy ilyen világ halálosan unalmas volna.

Felmerül a kérdés, hogy érdemes-e tervezni, álmodozni, ideákat „gyártani”, ha a megvalósulásról eleve tudjuk, hogy tökéletlen lesz.

Unitárius keresztény emberekhez illően forduljunk újra a Bibliához. Mózesnek és népének a Kánaánt, a tejjel, mézzel folyó új hazát ígéri az Isten. Mózes – nyilvánvalóan – elképzeleti azt, és ennek reményében küzd azért, hogy népét Egyiptomból, a szolgaság házából, a szabadság és az ígért földjére vezethesse. Nem könnyű feladatot vállal. Egy nehezen vezethető nép, és egy választott népe lázongásait és bűneit nehezen megbocsátó Isten között kell állandóan közvetítenie. *De kitart*. Éveken, évtizedeken át, lankadatlanul végzi feladatát. Egyszer, csak egyszer hibázik – amikor elfelejti azt, hogy a sziklából nem ő fakasztott vizet, hanem Isten, ő csupán eszköze volt Istennek. De ez elég ahhoz, hogy – bár népét elvezeti az ígért földjének határáig – ő maga ne mehessen be oda. Csak egy hegy tetejéről szemlélheti meg népe jövőre országát.

Sokáig, évtizedekig úgy gondoltam, hogy túl szigorú ez a büntetés Isten részéről, hiszen Mózes mindvégig hűséggel töltötte be küldetését. Míg egy nap, mintha hályog hullt volna le szememről: megértettem, hogy Isten miközben megbüntette, különös kegyelemben is részesítette profétáját: Mózeset.

Hogyan? Miért?

Azért, mert a vágyott, az elképzelt, a remélt mindig szebb, mint az elért. Azért, mert távolról minden megszépül: zöldőbb az erdő, csillogóbbak a folyók,

dúsabbak a mezők, olyan tökéletes minden, amilyennek vágytuk, amilyennek álmodtuk. Isten éppen az alól mentette fel Mózeset, hogy látnia kelljen a valóságot, és ezáltal elkerülhetetlenül csalódnia kelljen. Esményi kép maradt meg a szemében az ígéret földjéről, amikor meghalt, és a Biblia szerint Isten maga tette el őt a Móáb földjén.

Miért tartottam szükségesnek ma mindezekről beszélni előttetek? Azért Kedves Testvéreim, mert sokan vannak olyanok, akik – bizonyos szempontból érthetően – az egyházban és annak intézményeiben pl. egyháztársadalmi szervezetiben, az egyház szolgálatában álló személyekben a tökéletességet keresik, s mivel nem találják – mert szükségképpen nem találhatják –, csalódtottan fordítanak hátat mindennek.

Pedig sokan közülük hívőknek szeretnék tudni magukat továbbra is. Hiszek Istenben, olykor imádkozom is, mondják, de nem nyilvánosan. Betartom az erkölcsi szabályokat. Jótékonykodom, pénzt adok erre meg amarra a karitatív tevékenységre is. De nem akarok a szervezett egyház tagja lenni, nem veszek részt semmiben, ami a szervezett egyház életével kapcsolatos. Csalódtam bennük!

Ezt a csalódást sokszor az egyház anyagi igényei okozzák. Mintha az egyháznak nem volna szabad rászorulnia pénzre. Mintha az egyház számára nem pénzért végeznék a templomok és más épületek karbantartását; az orgonák felújítását, az egyházi iratok és könyvek nyomtatását!

Mintha az egyház ingyen kapná a vizet, a villanyáramot, vagy legalább a lelkesek ingyen utazhatnának, ha beteget látogatnak, keresztelnek, esketni, temetni mennek. De gyakran okoz csalódást az egyházi szolgálattevők ilyen-olyan gyarlósága is. Mintha ezek nem ugyanolyan emberek lennének, mint mindenki más! Mintha kötelező volna nekik angyalnak lenni!

Itt nem mentetetni akarom az egyház és az egyházi emberek – köztük a magam – nagyon is lehetséges vétkeit vagy hibáit, csupán arra akarok rámutatni, hogy nem lehetnek, nem lehetünk tökéletesek, mert az ideák világán kívül semmi nem tökéletes. És akkor igazságtalan ezt elvárni tőlük.

A június 28–30. között tartott zsinaton létrehoztuk a már korábban létező, meglévő Magyar Unitárius Egyházat. Annak Alaptörvényét és Szervezeti és Működési Szabályzatát. És alighogy megszületett, nemsokára felfedeztük annak hibáit, ellentmondásait, joghézagait, sok esetben szinte működésképtelenségét, egyszerűen: tökéletlenségét.

Itt és most, az Úr 2012. esztendejének ún. téli főtanácsai ülését tartja az egyes Magyar Unitárius Egyház, amely alkalomból részt veszünk ezen az ünnepi istentiszteleten. Ne a tökéletességet keressük tehát egymásban – a hívek az egyházban vagy az egyház a hívekben; az egyházkörök a magyarországi egyházke-

rületben – hogy aztán csalódottan forduljunk el egymástól, hanem próbáljunk együtt a tökéletesség *felé* haladni. Annak az igének értelmében és tanításában, amit mi unitáriusok oly nagyon kedvelünk mindannyian: „*Legyetek azért tökéletesek...*” Mert csak Ő az, de teremtett világa, teremtményei sem azok, hanem csak jók. Legyünk jók, és minden dolgunkat szeretetben vigyük végbe. Egy tanulságot levonva magunknak a hallottakból: nagy dolgokat mi emberek amúgy sem tudunk véghezvinni, de kis dolgokat nagy szeretettel meg tudunk valósítani. Hát ebben segítsen meg minket, unitáriusokat, mindnyájunkat a gondviselő Isten, határon innen és túl, valamint a nagyvilágban. Ámen.